

VASILE PALADE

(1923 – 1993)

Colegul și prietenul Vasile Palade a plecat pe un drum fără întoarcere, lăsând în familie și între prieteni un gol imens. Viața lui, așa cum s-a derulat din copilărie și până în clipa dispariției, are ceva din însăși istoria generației careia i-a aparținut. Dacă mulți au fost copleșiți de greutățile perioadei în care a trăit, el a rămas un luptător credincios țelului pe care și l-a propus: să fie util țării și societății din care făcea parte. A fost un optimist incurabil, de o tenacitate rar întâlnită la alți oameni. Ar fi fost în stare, pentru a realiza ceea ce și-a propus, să reia munca de la capăt de zeci de ori, de fiecare dată cu credința fermă că aceasta este calea ce trebuie urmată. A avut con-diții de viață și de studiu categoric mai grele decât mulți din generația lui, dar a întrecut mulți prin ceea ce a realizat.

Muzeul din Bârlad în care și-a desfășurat activitatea a fost cea de a doua, dacă nu cumva chiar prima sa familie. S-a consacrat cercetării arheologice mai târziu decât alți colegi de breaslă, dar a recuperat timpul pierdut printr-o dăruire totală domeniului în care s-a angajat. Dintr-un muzeu ce nu avea piese suficiente pentru vitrinele expoziției, Muzeul „Vasile Pârvan” a ajuns, datorită cercetărilor sale îndelungate de teren, posesorul unor colecții de invidiat, cunoscute acum pe tot continentul.

Numele lui Vasile Palade este legat mai ales de descoperirea și dezvelirea formidabilului complex din secolul al IV-lea p. Ch. de la Bârlad – Valea Seacă, pentru cercetarea căruia și-a dedicat toată viața. Din păcate, viața i-a fost mai scurtă decât a bănuț și nu a mai putut ajunge cu lucrările până la capăt. Ceea ce a rămas de la el (arhivă, manuscrise) permite celor ce l-au iubit și apreciat pe Vasile Palade, în memoria celui dispărut, să-i valorifice prin publicare munca de o viață. Ar fi cel mai frumos omagiu pentru cel care și-a făcut din muncă un adevărat crez. Pentru cei care l-am cunoscut, dispariția sa este o grea pierdere. Îi vom păstra o vie amintire.

ION IONIȚĂ

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. *Un pumnal scitic descoperit la Măcișeni (r. Bujoru, reg. Galați)*, în *ArhMold*, II-III, Iași, 1964.
2. *Un cuptor de olar din sec. al IV-lea e.n. la Zorleni-Fintnele (jud. Vaslui)*, în *MemAntiq*, I, 1969.
3. *Câteva considerații despre țara berladnicilor în lumina cercetărilor arheologice de la Prodana și Simila – Bârlad, în Școala Bârlădeană*, 1969.
4. *Noi ateliere de lucrat piepteni din corn de cerb din sec. al IV-lea la Valea Seacă – Bârlad*, în *Carpica*, 1969.
5. *Noi mărturii privind continuitatea și aportul populației băștinașe la înflorirea culturii materiale de tip Sintana de Mureș din sudul Moldovei*, în *Școala Bârlădeană*, 1970.
6. *Mormânt de înhumație din sec. al IV-lea descoperit la Ivești (jud. Vaslui)*, în *Cercetst*, s.n., 1970.
7. *Noi descoperiri carpice în județul Vaslui*, în *Școala Bârlădeană*, 1971.
8. *Un nou centru de prelucrare a cornului de cerb în sec. al IV-lea e.n. la Fedești, com. Șuletea (jud. Vaslui)*, în *Carpica*, 1971.
9. Nicoleta Ciucă, Vasile Palade, Gh. Coman, *Bordeie de tip protodridu de la Bogdănești – Fălciu*, în *MemAntiq*, III, 1971.
10. *Necropola din secolul al IV-lea e.n. de la Bârlad – Casa de apă*, în *MemAntiq*, III, 1971.
11. *Necropola din sec. IV e.n. de la Fălciu, jud. Vaslui*, în *Carpica*, 1971.
12. Vasile Palade și Nicoleta Ciucă, *Noi descoperiri scitice în jud. Vaslui*, în *SCIV*, 23, 1972, 2.
13. *Săpăturile arheologice de la Bogdănești-Fălciu, jud. Vaslui (1967-1968)*, în *Materiale*, X, 1973.
14. *Depozitul de obiecte din epoca bronzului de la Tomești, com. Pogana (jud. Vaslui)*, în *SCIVA*, 27, 1976, 2.
15. *Un mormânt scitic la Rediu – Vaslui*, în *SCIVA*, 27, 1976, 4.
16. *Depozitul de obiecte de bronz de la Banca – Ghermănești*, în *SCIVA*, 28, 1977, 1.
17. *Un vas de cult din sec. al IV-lea în Moldova*, în *SCIVA*, 29, 1978, 2.
18. *Un puț din secolul al IV-lea e.n. la Ghermănești, com. Banca, jud. Vaslui*, în *SCIVA*, 29, 1978, 3.
19. *Descoperiri sarmatice din sec. II-III e.n. în sud-estul Colinelor Tutovei*, în *Cercetst*, s.n., IX-X, 1978-1979.

Arheologia Moldovei, XVII, 1994, p. 353 – 357.

20. *Problema originii și formării culturii Sîntana de Mureș în lumina cercetărilor de la Bîrlad – Valea Seacă*, în *Hierasus*, 1979.
21. *Săpăturile arheologice din necropola de la Bîrlad-Valea Seacă (1978)*, în *Materiale*, Oradea, 1979.
22. *Elemente geto-dacice în cultura Sîntana de Mureș pe baza cercetărilor din necropola de la Bîrlad – Valea Seacă*, în *Hierasus*, 1979.
23. *Éléments géto-daces dans le site Sîntana de Mureș de Bîrlad – Valea Seacă*, în *Dacia*, N.S., XXIV, 1980.
24. *Noi descoperiri sarmatice în zona Bîrladului*, în *Hierasus*, 1981.
25. *Importuri romane rare în două morminte din necropola de la Bîrlad – Valea Seacă*, în *SCIVA*, 32, 1981, 2.
26. *Fibule cu capete în formă de bulbi de ceapă în necropola de la Bîrlad – Valea Seacă*, în *SCIVA*, 32, 1981, 3.
27. *Centrul meșteșugăresc de prelucrare a cornului de cerb de la Bîrlad – Valea Seacă, datînd din sec. al IV-lea e.n.*, în *Studii și comunicări de istorie a civilizației populare din România*, 1, Sibiu, 1981.
28. *Aspectul etnic al populației din așezarea și necropola de la Bîrlad – Valea Seacă din secolul al IV-lea și începutul secolului al V-lea e.n.*, în *ActaMM*, III-IV, Vaslui, 1981-1982.
29. *Un obicei magico – ritual în necropola din sec. al IV-lea de la Bîrlad – Valea Seacă*, în *Thraco-Dacica*, III, 1982.
30. *Metalurgia bronzului și a fierului în așezarea Sîntana de Mureș de la Bîrlad – Valea Seacă*, în *Hierasus*, V, 1983.
31. *Săpăturile arheologice din necropola de la Bîrlad – Valea Seacă*, în *Materiale*, 1983.
32. *Cercetări arheologice în așezarea autohtonă de la Bîrlad – Valea Seacă (1984)*, în *MemAntiq*, V-VI, 1983-1984.
33. *Cercetări arheologice din anul 1981 în așezarea de la Bîrlad – Valea Seacă*, în *MemAntiq*, IX-X, 1985.
34. *Cultura Sîntana de Mureș, concept și cronologie*, în *MemAntiq*, IX-X (1977-1979), 1985.
35. *Nécropole du IVe et commencement du Ve siècle de n.è. à Bîrlad – Valea Seacă*, *Inventaria Archaeologica*, fasc. 12, 1986.
36. *Cercetările arheologice din așezarea autohtonă de la Bîrlad – Valea Seacă (campania 1985)*, în *ActaMM*, VII-VIII, Vaslui, 1985-1986.
37. *Elemente alogene în unele așezări și necropole Sîntana de Mureș din zona Bîrladului*, în *Carpica*, XX, 1989.
38. *Săpături arheologice de salvare din așezarea getică de la Bursuci, com. Epureni, jud. Vaslui (1987)*, în *ActaMM*, IX-XI, Vaslui, 1987-1989.
39. *Cercetări arheologice în așezarea de la Bîrlad – Valea Seacă din anul 1986*, în *ActaMM*, IX-XI, Vaslui, 1987-1989.
40. *Sondajul arheologic de salvare din așezarea datînd din sec. V e.n. de la Fîntînele, com. Zorleni, jud. Vaslui*, în *ActaMM*, IX-XI, Vaslui, 1987-1989.
41. *Unele observații cu privire la aspectul etnic al populației din aria culturii Sîntana de Mureș în lumina cercetărilor din așezările și necropolele de la Bîrlad – Valea Seacă, Zorleni-Fîntînele, Banca – Gară și Fălciu – Bogdănești*, în *Carpica*, XXIII/1, 1992.

DIONISIE M. PIPPIDI

(1905 – 1993)

Se retrag în lumea umbrelor și ultimii reprezentanți ai generației de aur a istoriei vechi și arheologiei românești (C. Daicoviciu, Vl. Dumitrescu, R. Vulpe, Em. Condurachi, I. I. Russu, D. Tudor ș.a.), cei care după excelente rezultate la studiile în țară au continuat specializarea la școlile române de la Roma și Paris.

La 23 iunie 1993 s-a alăturat strămoșilor Profesorul Dionisie M. Pippidi, personalitate care lasă în urmă o operă de excepție. Dacă cei care vor încerca să reconstituie drumul în viață al savantului vor avea o misiune relativ ușoară, cei care-și vor propune înfățișarea și estimarea corespunzătoare a itinerariului în știință se vor afla în fața unor scrieri de mare profunzime și diversitate în care pot fi întâlnite contribuții fundamentale din mai multe domenii ale științelor umaniste.

Opera adăugată de D. M. Pippidi științei istorice, culturii românești și universale, ar putea fi totuși acoperită în parte de „Variațiuni pe teme clasice” cum se întitulează una din lucrările sale. Erudiția compozitorului a fost însoțită de o rară sagacitate și putere de selecție a esențialului, de capacitatea de a descoperi sensuri și asocieri nebănuite în însemnările cercetate, de o nepotolită sete de lectură și comunicare, de harul de a conferi celor scrise simplitate, accesibilitate, limpezime grație stilului și îndelungatei intimități cu domeniul cercetat.

Născut la Craiova în ziua de 30 decembrie 1905, D. M. Pippidi a urmat liceul în orașul natal, iar studiile superioare între anii 1923-1927 la București, cu profesori care ar fi onorat orice mare universitate europeană mult centenară. Dintre profesori, o influență hotărâtoare asupra tânărului student a avut-o savantul Vasile Pârvan „... maestrul al cărui ascendent personal l-am resimțit poate mai mult decât pe al oricărui alt dascăl al meu, român sau străin” (*SrCl*, XIV, 1972, p. 257).

Au urmat alți patru ani de specializare la Paris, la École supérieure de Hautes Études și la Școala română de la Roma, ani plasați la începutul unui drum de pregătire a tezei de doctorat *Tacite et Tibère. Une contribution à la technique du portrait dans l'historiographie latine*, susținută în anul 1932 la Universitatea din București, ani de regăsire și afirmare timpurie a vocației, opțiunii și personalității.

La întoarcerea în țară a fost asistent al profesorului Cezar Papacostea la Iași. A continuat 45 de ani o fructuoasă activitate didactică, mai ales la Universitatea din București, inițiind numeroase generații de studenți în cultura clasică și apoi în cadrul Facultății de istorie, în studiul epigrafiei.

Scrierile Profesorului D. M. Pippidi cuprind lucrări de istorie, epigrafie, arheologie, istoriografie și filosofia istoriei, istorie literară, filosofie, istorie a religiilor, traduceri, rare bibliografii, recenzii și mai ales note de lectură. Separarea are evident o valoare relativă căci epigrafistul nu lasă lectura inscripției fără un consistent comentariu istoric, iar istoricul își bazează cea mai mare parte a operii sale pe rezultatele dobândite prin epigrafie.

În această activitate științifică începută în anul 1928 ar putea fi deosebite două perioade: I, cuprinsă între anii 1928-1950, când pe primul plan apare istoricul literar, traducătorul, istoricul și cercetătorul religiilor antice.

Între scrierile de mai mare întindere și răsunet elaborate în această primă perioadă, amintita lucrare de doctorat *Tacite et Tibère...* (1938), apreciată elogios; *Recherches sur le culte imperial* (1939),

contribuție însemnată într-un domeniu de interferență al religiilor orientale și occidentale, a religiei și politicii, lucrare asupra teminicii căreia au găsit cuvinte de laudă J. Carcopino, N. Iorga, E. Hohl, J. Bayet, A. Brelich. La publicarea ei D. M. Pippidi avea doar 34 de ani!

A tradus și comentat *Poetica* lui Aristotel (1940) și la scurt timp a revenit cu o lucrare mai amplă gândită în perioada pregătirii doctoratului, *Autour de Tibère* (1944), primită favorabil așa cum indică recenziile din marile reviste de studii clasice. În același an a apărut și *Formarea ideilor literare în antichitate. Schiță istorică* (1944), despre care au scris Tudor Vianu, Șerban Cioculescu, Edgar Papu ș.a. Cartea a cunoscut și o nouă ediție în 1972.

În cea de a doua perioadă, de o sporită rodnicie, preocupările anterioare continuă, dar lor li se adaugă arheologia și epigrafia. Întâlnirea cu Histria a marcat multe din scrierile ulterioare anului 1950. La Histria în afara activității de arheolog, îndeosebi în „zona sacră”, urma să publice descoperirile epigrafice succedând în acest domeniu pe Vasile Pârvan și Scarlat Lambrino. Inscripțiile histriene au fost puse cu promptitudine și competență în circulația științifică, iar acum suntem în fericită situație de a avea un volum cu toate epigrafele marii colonii milesiene. Este unul din marile daruri oferite de D. M. Pippidi istoriei și culturii noastre, o ilustrare a nivelului atins de colecția *Inscripțiile antice din Dacia și Scythica Minor*, pe care prof. D. M. Pippidi a dirijat-o împreună cu regretatul prof. I. I. Russu.

Volumele de sine stătătoare ale acestei perioade sintetizează contribuțiile privitoare la colonizarea greacă și a relațiilor coloniilor pontice cu lumea getică (*Din istoria Dobrogei*, I, *Scythica Minora* etc.).

Recenziile și mai ales *Notele de lectură*, de o mare diversitate tematică, inconfundabile ca stil, cultivând amănuntul semnificativ, o măiestrie integrare a arhaismelor, o adaptare a lexicului la text, ironia fină, note cu numeroase observații judicioase și idei valoroase sunt citite cu folos și încântare. Cele mai multe pot fi regăsite în volumul *Parerga*.

Coordonatorul, editorul, directorul Institutului de Arheologie, prestigiosul moderator al unor colocvii și congrese internaționale, sunt alte ipostaze în care a apărut Profesorul D. M. Pippidi.

Valoarea contribuțiilor sale este relevantă în parte și de numeroasele recunoașteri ale meritelor sale. Din anul 1963 a fost

ales membru corespondent al Academiei Române și în 1990 membru titular și apoi președinte al Secției de istoric și arheologie. A fost membru titular al Institutelor de Arheologie din Germania și Austria, membru de onoare al Societății „For the Promotion of Roman Studies” din Londra, membru corespondent al Academiei Britanice, membru asociat străin la Academie des Inscriptions et Belles Lettres, doctor *honoris causa* al Universității din Lyon.

N-am avut prilejul de a-l audia de la Catedră. L-am cunoscut însă ca „editor”, cum îi plăcea să-și spună după întocmirea unor referate pentru acceptarea unor note sau studii și ca referent al tezei de doctorat. M-a onorat cu unele discuții îndeosebi asupra istoriei religiilor și cu o colaborare. Mi-au fost accesibile unele cărți din biblioteca personală a Profesorului. La Congresele de epigrafie greacă și latină (Constanța, München, Atena) am văzut cât de mare era prestigiul internațional de care se bucura.

Deceniile vor confirma trăinicia unor contribuții substanțiale, care au implicații în înțelegerea a mai mult de un mileniu din istoria veche a țării noastre, cu o complexă problematică, de la colonizarea greacă la istoria Dobrogei în timpurile romane și romano-bizantine. Cercetătorii istoriei primelor decenii ale istoriei Romei, a cultului cărmuitorilor, a istoriei religiilor antice vor trebui să apeleze și la studiile regretatului Profesor.

Aceste „variațiuni pe teme clasice” nu au stat la îndemâna multor contemporani ai noștri din țară sau printre savanții clasiști ai altor popoare. D. M. Pippidi a fost mai aproape de renașteriști dar rigoarea științifică e cea pusă de cercetarea modernă.

Monologul rostit de opera regretatului savant sperăm să inspire încă multe generații.

Sit Tibi Terra Levis!

SILVIU SANIE

RADU POPA

(1933 – 1993)

Învins neașteptat și prematur la 12 februarie 1993 de o scurtă dar incurabilă boală, a trecut în lumea umbrelor eteme dr. Radu Popa, unul dintre cei mai distinși și valoroși arheologi și istorici ai evului mediu românesc. Trecerea sa în neființă a întristat și afectat întreaga obște a arheologilor și istoricilor din țara noastră, constituind o grea și ireparabilă pierdere pentru istoriografia românească.

Radu Popa s-a născut la Cluj la 23 iulie 1933 într-o familie de distinși intelectuali, urmând studiile secundare la Sighișoara și București, pe care le termină în 1951. În același an devine student al Facultății de istorie a Universității din București, pe care o absolvă cu deosebite merite în 1956.

Încă din perioada studiilor universitare fiind atras de arheologia și istoria evului mediu și-a orientat cu prioritate activitatea către aceste domenii, participând la diferite săpături arheologice sistematice, dar îndeosebi la Suceava, unde încă din acei ani profesorul Ion Nestor crease aici un veritabil șantier școlă, care a format în timp o excelentă pleiadă de specialiști în domeniul arheologiei medievale.

În timpul studiilor universitare Radu Popa a avut, ca și alți colegi ai generației sale, șansa de a fi fost studentul unor iluștri savanți în domeniul arheologiei și istoriei ca, Ion Nestor, Gheorghe Ștefan, Dionisie Pippidi, Emil Condurachi și Mihai Berza, care l-au educat în spiritul bogatelor tradiții ale istoriografiei românești, sădindu-i temeinic pasiunea pentru cercetarea trecutului și dragostea pentru adevărul istoric.

După absolvirea studiilor universitare, în 1956, a devenit cercetător științific la Muzeul de Artă a României unde timp de câțiva ani și-a desfășurat activitatea, formându-se ca un excelent specialist în domeniul artei și arhitecturii medievale românești. Și în această calitate a continuat să participe la multe săpături arheologice sau să conducă efectiv investigații în importante obiective din perioada medievală. Concomitent, a urmat cursurile Facultății de Drept din București pe care a absolvit-o în 1962.

În 1963 este încadrat cercetător științific la Institutul de Arheologie din București, unde a activat fără întrerupere până la sfârșitul vieții sale și unde s-a desăvârșit profesional, remarcându-se ca unul dintre cei mai valoroși arheologi și istorici ai generației sale.

Devenit cercetător științific principal ca urmare a acumulării unei bogate experiențe și a temeinicilor sale contribuții științifice, Radu Popa a fost numit ulterior director adjunct al Institutului de Arheologie din București, funcționând în această calitate între anii 1976-1981, timp în care, ca și până atunci, s-a implicat plener în organizarea activității acestei prestigioase instituții prin inițiative benefice de revigorare a cercetării arheologice în general și de salvare a siturilor arheologice sau a monumentelor istorice. În legătură cu aceste inițiative este important de evidențiat și faptul că Radu Popa a fost unul dintre puținii specialiști români care, cu demnitate și curaj, a luat hotărât atitudine față de acțiunile oficialităților vechiului regim comunist de a demola unele din valoroasele monumente și edificii istorice, câștigând astfel un binemeritat respect din partea majorității cercetătorilor din țară și de peste hotare.

În decursul activității sale științifice, pe lângă numeroase și interesante aspecte de istorie a artei și arhitecturii medievale, Radu Popa a abordat cu prioritate o serie de probleme referitoare la perioada medievală timpurie, concentrându-și cercetările în special în Transilvania unde, așa cum am amintit, a investigat obiective de o deosebită importanță pentru cunoașterea secolelor XI-XIV. O primă parte a rezultatelor obținute prin cercetările întreprinse a fost valorificată în monografia *Șantierul Cuhea. Un centru voievodal din secolul al XIV-lea*, apărută, în colaborare, în 1966.

De asemenea, pe baza importantelor rezultate reieșite din amplele investigații arheologice întreprinse până atunci și a unei analize critice a izvoarelor scrise medievale, elaborează și își susține în 1968 la Universitatea din București teza de doctorat intitulată *Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea*, publicată ulterior în 1970 și încununată cu premiul „Nicolae Bălcescu” al Academiei Române. În 1969 publică, în colaborare, monografia *Cnezatul Marei. Studii documentare și de teren în Maramureșul istoric*, iar câțiva ani mai târziu lucrarea *Mărturia de civilizație medievală românească. O casă a domniei și o sobă monumentală de la Suceava în vremea lui Ștefan cel Mare*, București, 1979, în colaborare.

Paralel cu publicarea acestor monografii și sinteze, Radu Popa elaborează și publică în revistele de specialitate din țară și de peste hotare peste 150 de studii, articole, note și recenzii, contribuind esențial la clarificarea unor importante aspecte din domeniul arheologiei, istoriei, toponimiei, istoriei artei și arhitecturii medievale românești, puțin sau deloc cunoscute sau cercetate până la el.

În decursul anilor Radu Popa a întreprins cu excelente rezultate ample cercetări arheologice sistematice în numeroase și importante obiective din perioada secolelor X-XV, cum ar fi de exemplu, cele de la Suceava, Păciul lui Soare, Cuhea, Sărășău, Giulești, Hațeg, Voievozi, Streisângeorgiu, Sănnicolaul de Beiuș, Densuș, Sarmizegetusa sau Ostrovul Mare și intenționa să investigheze și altele, în special în regiunile Banatului și Olteniei, pentru a obține noi și revelatoare informații menite să contribuie la o și mai deplină înțelegere a începutului evului mediu românesc.

Valorificarea unora din importante rezultate ale investigațiilor sale este încununată de editarea ultimei sale sinteze *La începuturile evului mediu românesc. Țara Hațegului*, București, 1988, care, ca și celelalte lucruri ale sale, a adus o nouă și temeinică contribuție la mai buna cunoaștere a evoluției societății românești medievale din perioada secolelor X-XIV.

Desfășurând cu o înaltă competență, timp de câteva decenii, o deosebit de bogată activitate de teren, prin inițierea și efectuarea unor ample săpături arheologice în obiective de mare interes științific, completate cu o temeinică analiză a izvoarelor scrise medievale, prin abordarea unei largi și actuale problematice referitoare mai ales la perioada secolelor X-XIV, prin punctele noi de vedere și concluziile argumentate exprimate constant în lucrările sale, Radu Popa și-a înscris definitiv numele printre cei mai de seamă arheologi și istorici ai evului mediu românesc.

Pe deplin conștient de importanța misiunii care îi revenea ca cercetător al trecutului istoric, animat de dorința de a repune pe făgașul normal cercetarea arheologică grav prejudiciată prin unele năsurii aberante ale vechiului regim, Radu Popa a inițiat după revoluția din Decembrie, reorganizarea activității de restaurare a monumentelor istorice, contribuind la înființarea Comisiei Naționale Monumentelor istorice și siturilor arheologice, fiind ales în 1990 vicepreședinte al acesteia. În același an a reînființat Comitetul Național Român ICOMOS, devenindu-i președinte. În anul 1991 a fost desemnat președinte al Comisiei româno-maghiare pentru monumentele istorice, fiind concomitent ales și ca membru al Comisiei Arheologice a Consiliului Europei. De asemenea, a fost ales și vicepreședinte al Comisiei Naționale Arheologice a Academiei Române. Pentru meritele sale deosebite în reorganizarea cercetării monumentelor istorice și activitatea sa în domeniul arheologiei medievale, în general, în 1993, cu puțină vreme înainte de neașteptata sa dispariție, i s-a acordat Premiul ICOMOS pentru Europa de Est.

Înzestrat cu o vie inteligență, dinamism, spirit de observație, meticulozitate, tenacitate și pasiune pentru cercetarea trecutului istoric, Radu Popa a atras de-a lungul vremii în jurul său și o pleiadă de tineri cercetători, pe care i-a îndrumat și format, fie prin cooptarea lor în colectivele de șantiere arheologice, fie prin conducerea de doctorate sau prelegeri ținute la Universitate, contribuind la sporirea prestigiului școlii românești de arheologie medievală.

Dispariția atât de neașteptată a distinsului cercetător Radu Popa a însemnat pentru toți cei ce l-au cunoscut și apreciat pentru contribuțiile sale valoroase, nu numai pierderea unui remarcabil specialist, ce nu va putea fi ușor uitată și suplinită în istoriografia românească, ci și despărțirea pentru totdeauna de unul dintre cei mai buni colegi și prieteni apropiați, care a fost multora dintre noi un prețios și fidel colaborator, un om cu alese însușiri morale și intelectuale, exemplu de competență și pasiune pentru nobila profesiune căreia i-a închinat, cu demnitate, întregă sa viață.

DAN GH. TEODOR